

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, împotriva sentinței Judecătoreiei Strășeni din 25 octombrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2018, în privința inculpatului

*Nazari Dorel XXXX, născut la
XX XXXX XXXX, originar și locuitor al s.
XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

Termenul de examinare
instanța de fond: 03.10.2017 – 25.10.2017,
instanța de apel: 14.12.2017 – 30.01.2018,
instanța de recurs: 05.04.2018 – 16.05.2018.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoreiei Strășeni din 25 octombrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Nazari Dorel a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând cu 05 iunie 2017.

Cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Nazari Dorel, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, la data de 04.06.2017, orele 21:00, fiind în stare de ebrietate, aflându-se la domiciliul său din s. XXXXX, mun. XXXXX, în urma unui conflict iscat spontan cu mama sa Nazar Maria, care conform art. 133¹ lit. a) Cod penal reprezintă membru de familie, i-a aplicat mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, după care îmbrâncind-o, ca urmare aceasta a căzut lovindu-se cu capul de marginea dulapului de bucătărie. În continuare, văzând că ea sângerează, a ridicat-o și a dus-o pe pat, unde ultima a stat până la data de 05.06.2017, orele 13:30, când a fost găsită de către o vecină și transportată la spital, unde la aceeași data, la orele 15:35, a decedat.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 1116 din 31.07.2017, moartea lui Nazar Maria, anul nașterii 1952, a survenit pe 05.06.2017, ora 15:35, în rezultatul hemoragiei externe, ca urmare a plăgii contuze a capului, cu lezarea ramurii frontale arterei temporale superficiale, ce se confirmă prin dalele necropsiei și adeverit histologic. La examinarea medio-legală a cadavrului s-a depistat: Plagă contuză a capului cu lezarea ramurii frontale arterei temporale superficiale; Echimoză masivă a capului și feței, cu hemoragii în țesuturi moi pericraniene și sclerotica globilor oculari; Traumă închisă a toracelui, cu echimoză toracelui, fractură directă, completă a sternului, fracturi costale indirecte, incomplete bilateral și directe, complete pe stânga, cu hemoragii roș-închise în țesuturi moi adiacente, fără lezarea pleurei; Echimoze abdomenului, spatelui, feselor. Toate leziunile corporale au fost produse prin acțiunea traumatică cu corp(uri) contondent(e), intra-vital, conform modificărilor microscopice cu cea. 10-12 ore până la deces. În comun sunt în legătură cauzală cu survenirea morții și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut integral vina, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, că aceste probe dovedesc vinovăția lui și i-a încadrat acțiunile în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal, ca violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată fizic și verbal, care a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății soldată cu decesul victimei.

La stabilirea pedepsei instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța a statuat că potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Conform art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Potrivit art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

În speță, expertiza s-a dispus pentru constatarea cauzei morții, stării psihice și fizice a inculpatului, fiind o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

Astfel, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Strășeni, Pavel Roibu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal la 10 ani închisoare, fiind încasate de la inculpat în beneficiul statutului cheltuielile judiciare în sumă de 35.065 lei.

Apelantul a invocat că stabilirea pedepse penale sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani în privința inculpatului este nejustificată și nu corespunde gravității faptelor imputate și circumstanțelor cazului.

Potrivit art. 227 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Totodată conform art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Instanța n-a încasat din contul inculpatului cheltuielile judiciare, interpretând eronat dispozițiile normei legale privind achitarea cheltuielilor judiciare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2018, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța a reținut că la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța luat în considerație caracterul și gradul de pericol social al crimei comise, personalitatea inculpatului, circumstanțele agravante și cele atenuante, precum și scopul pedepsei de corectare și reeducare a vinovatului.

Totodată, cu referire la prevederile art. 227, 229, 143 Cod de procedură penală, este întemeiată și concluzia instanței de fond că în speță, pentru efectuarea expertizelor nr. 1116 din 31.07.2017 prin care s-a stabilit cauza morții lui Nazar Maria, biologică nr. 207 din 13.06.2017, biologică nr. 209 din 12.06.2017, biologică nr. 208 din 16.06.2017, psihiatrică nr. 243 din 16.08.2017, psihiatrică nr. 295 din 27.09.2017, s-au suportat cheltuieli în sumă totală de 35.065 lei, iar efectuarea expertizelor date a fost dispusă pentru constatarea cauzei morții, stării psihice și fizice a inculpatului, fiind o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării de stat.

În aceste circumstanțe, prima instanță just a constatat, că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului or, conform art. 143 alin. (1) pct. 1), 2), 3) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, stării psihice și fizice a inculpatului - în cazurile în care apar îndoeli cu privire la starea de responsabilitate sau la capacitatea lor de a-și apăra de sine stătător drepturile și interesele legitime în procesul penal. Iar alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, expres stabilește că plata expertizelor judiciare

efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii în parte ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că potrivit art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Conform alin. (3) a aceleiași norme, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Alin. (3) al normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Totodată legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

Astfel, prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, respectiv soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este greșită.

Avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

La acest capitol, urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, și care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

În ceea ce privește temeiul obligației de a suporta cheltuielile judiciare, inculpatul condamnat urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat, adică inculpatul urmează să suporte numai acele cheltuieli, care sunt în culpă procesuală.

Inculpații condamnați urmează să plătească toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare, chiar și plata unei expertize dispuse din oficiu sau la cererea părții civile.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de

instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 1), 2), alin. (2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Este și de remarcat, că recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare (*pct. 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în respectivul recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței

CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Pe lângă aceasta, conform art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Prin urmare, argumentele recurentului că: „urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală”, nu au niciun suport juridic, deoarece hotărârile contestate au fost adoptate până la modificările din 09.02.2018, deci instanțele corect aplicând legea care era în vigoare în timpul judecării cauzei (*pct. 1. - 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar declarat este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, împotriva sentinței Judecătoriei Strășeni din 25 octombrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 ianuarie 2018, în privința inculpatului Nazari Dorel XXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 iunie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco